

ANLATIM BOZUKLUĞU

2023 TAYFA

1. BÖLÜM

ANLAMSAL BOZUKLUKLAR

BAĞDAŞIKLIK İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUĞU (ANLAMSAL)

Bağdaşıklık: Sözcüklerin anlam açısından birbirine bağlı olmasına denir.

1. Gereksiz Sözcük / Ek Kullanımı
2. Sözcüklerin Yanlış Anlamda Kullanılması
3. Sözcüğün Yapısındaki Yanlışlık
4. Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanılması
5. Anlamca Çelişen Sözcüklerin Bir Arada Kullanılması
6. Deyim Ve Atasözü Yanlışları
7. Gereksiz Yardımcı Eylem Kullanımı
8. Mantık Ve Sıralama Hatası
9. Karşılaştırma Hataları
10. Noktalama Eksikliği

BAĞLAŞIKLIK İLE İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUĞU (YAPISAL)

Bağlaşıklık: Sözcüklerin dil bilgisi kurallarına göre bir araya getirilmesine denir.

1. Özne Eksikliği
2. Yüklem Eksikliği
3. Özne – Yüklem Uyumsuzluğu
4. Nesne Eksikliği
5. Dolaylı Tümleç Eksikliği
6. Zarf Tümleci Eksikliği
7. Edat Tümleci Eksikliği
8. Ek Fiil Eksikliği
9. Fiilimsi Eksikliği
10. Yardımcı Eylem Eksikliği
11. Çatı Uyumsuzluğu
12. Tamlama Yanlışığı
13. Eklerle İlgili Yanlışıklıklar

1. GEREKSİZ SÖZCÜK / EK KULLANIMI

Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamında bir daralma veya bozulmaya yol açmayan sözler ya da ekler gereksizdir. Böyle cümleler duruluk ilkesine de aykırıdır.

✓ Aynı anlama gelen sözcüklerin cümlede kullanılması

Odadaki herkesin görüp şahit olduğu olayı sen çarpıtarak anlatıyorsun.

Bundan böyle derslerimizi internet üzerinden yapacağız artık.

1. GEREKSİZ SÖZCÜK / EK KULLANIMI

- ✓ Cümlede bir sözcüğe eklenen edatın anlamının başka bir sözcükte yer alması

Köye yalnız gitmeye çekindiği için kardeşiyle birlikte gitmişti.

Hayvanat bahçesine babamla birlikte gitti.

1. GEREKSİZ SÖZCÜK / EK KULLANIMI

- ✓ Cümle içerisinde anlamı bulunan bir sözün cümlede kullanılması

Üyelerden biri toplantıda başkanın kulağına alçak sesle bir şeyler fısıldadı.

Yazar bu romanıyla okurlarına beklenmedik bir sürpriz yaptı.

İnternette sipariş ettiğiniz ürünü on beş gün içinde geri iade edebilirsiniz.

1. GEREKSİZ SÖZCÜK / EK KULLANIMI

- ✓ Aynı anlamı veren ek ile sözcüğün bir arada kullanılması

Beni terk etmesinin nedeni, çalıştığım iş ortamını sevmemiş olmasındandır.

Trafiğe takıldığından dolayı bugün işe yarım saat geç kalmış.

Anlamını merak ettiğiniz kelime Türkçeye Farsça dilinden girmiş.

2. SÖZCÜKLERİN YANLIŞ ANLAMDA KULLANILMASI

Bir sözcüğün anlamına uygun kullanılmaması, başka bir sözcük yerine kullanılması veya anlamı karıştırılan sözcüklerin birbirinin yerine kullanılması anlatım bozukluğuna neden olur.

Dergilere şiirlerini gönderen genç sanatçıları azımsaman doğru değil.

Takımımıza yeni katılan bu oyuncu ilk gün çekimser tavırlarıyla dikkat çekti.

Bu iki koltuk arasında kalite bakımından hiçbir ayrıcalık yoktur.

Çam fidanlarını bahçenin çevresine ektiler.

Genç sanatçı, 10 Temmuz 1964 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiş.

Dört saatlik toplantı sürecinin ilk yarım saati yeni üyelerle tanışmakla geçti.

Fiyatlar çok pahalı olduğu için satışlar durgundu.

Azımsamak: Sayıca yeterli bulmamak
Küçümsemek: Basit, bayağı görmek

Dikmek: Bitkiyi toprağa yerleřtirmek
Ekmek: Tohumu toprağın altına gömmek

Etken: Etki eden Őey, faktör
Etki: Tesir
Etkin: Etkili, faal, dinamik, iřleyen

Fiyat: Alım satımdaki parasal karşılık, eder
Ücret: İř gücünün emeği karşılığı para, mal

Karşılık: Bir davranışın karşı tarafta gerektirdiği davranış
Karřın: Gerekenin tersine, rađmen
Karşıt: Zıt, nitelikleri birbirine aykırı

olay: meydana gelen vaka

olgu: olayların genellenmesi

anlamak: kavramak

algılamak: sezmek, bilincine varmak

asgari: en az

azami: en fazla

ayrım: fark

ayrıntı: detay

ayrıcalık: imtiyaz

çekimsiz: kararsız

çekingen: utangaç,

çekinik: baskın olmayan

yetkili: yetkisi olan kişi, görevli

yetkin: işinde uzman

kutlamak: özel günler için eęlence tertiplemek

anmak: bir kişi yada durumu hatırlatmak, yad etmek

görev: yapılması gereken iř

yetki: kişiye tanınan etki alanı

ibret: olumsuzluklardan çıkarılacak sonuç

ders: her tür durumdan çıkarılacak sonuç

iddia etme: iddia ortaya atmak

savunmak: iddiaya, saldırıya cevap vermek

sayesinde: olumlu durumun sebebi

yüzünden: olumsuzluęun sebebi

yayım: (gazete ,dergi, tv vs için) basılıp yayılma işi

yayın: yayımlanan şey (gazetenin, derginin kendisi)

3. SÖZCÜĞÜN YAPISINDAKİ YANLIŞLIK

Bir sözcük dil bilgisi kurallarına aykırı türetilirse anlatım bozukluğuna neden olur. Bu tür sözcüklerin bulunduğu cümleler akıcılık ilkesiyle ters düşer.

Kardeşim yıllardır berbercilik yapar.

Tartışılan tasarıya kalındığı yerden bugün devam edilecek.

Pazarda her şeyi pahalılandırmışlar.

4. SÖZCÜĞÜN YANLIŞ YERDE KULLANILMASI

Bir sözcüğün bulunması gereken yerden başka bir yerde bulunması cümleden anlatım bozukluğuna neden olur. Cümlede anlam karışıklığı da meydana gelir.

Herkes izinsiz toplantıya katılan adama baktı.

Fırsat buldukça hastanede yatan babaannemi ziyaret ettim.

Annemin uzun zamandır yaptığı yemeklerden yememiştim.

5. ANLAMCA ÇELİŞEN SÖZLERİN BİR ARADA KULLANILMASI

Bir cümlede sözcüklerin birbiriyle çelişmesi ya da birbirinin tersini ifade edecek şekilde kullanılması anlatım bozukluğuna neden olur.

Onunla görüşmeyeli aşağı yukarı tam beş yıl olmuştu.

Mektupta yazdıklarına bakılırsa eminim zor durumda olsa gerek.

Her yazar, ilk yapıtında mutlaka kendi yaşadıklarından söz ediyor sanırım.

6. DEYİM VE ATASÖZÜ YANLIŞLARI

Atasözü ve deyimler kalıplaşmış sözlerdir ve kendilerine göre anlamları vardır. Bu kalıplaşmış söz öbeklerinin sözcüklerinin değiştirilmesi ya da anlamlarına uygun kullanılmaması anlatım bozukluğuna neden olur.

Takımımızın turnuvadaki başarısı hepimizin içini kabarttı.

O kadar utandım ki âdeta beynimden aşağı kaynar sular döküldü.

Ateş olmayan bacadan duman çıkmaz.

7. GEREKSİZ YARDIMCI EYLEM KULLANIMI

“Et-”, “ol-” gibi yardımcı eylemlerin yerini ad ve ad soylu sözcüklere gelen herhangi bir yapım eki tutuyorsa ya da bunlar cümleden çıkarıldığında bir anlam değişimi veya daralması olmuyorsa yardımcı eylemlerin kullanılması gereksizdir.

Polis, evin hizmetçisinden kuşku ediyordu.

Senin bu görüşlerin hiç kimseye etki etmez.

Patlama sonucu Kızılay’da birçok insan yara almış.

8. MANTIK VE SIRALAMA HATASI

Bazı cümleler mantığa aykırı olabilir. Söz dizimi bakımından doğru olduğu halde anlamsal tutarsızlık bulunan cümlelerde anlatım bozukluğu vardır.

Yazı o kadar karmaşık ki değil okumak, yazıyı anlamak bile imkânsız.

O kadar tembel ki bırak liseden mezun olmayı üniversiteyi bile kazanamaz.

O değil yarın, bugün bile hastaneden mezun olamaz.

9. KARŞILAŞTIRMA HATALARI

Cümlede karşılaştırma yapılırken iki kişi, varlık ve durumdan hangisinin öne çıkarıldığıının belli olmaması anlam belirsizliğine yol açar.

Resim yapmayı kardeşimden çok severim.

Bu futbolcu bizden çok para kazandı.

Adam arabayla ailesinden çok ilgileniyor.

10. NOKTALAMA EKSİKLİĞİ

Bazı cümlelerde adlaşmış sıfatlardan, sıfat fiillerden sonra ya da özneyi belirtmek için öznenin sonra virgül kullanmak gerekir; kullanılmadığı takdirde anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

Kadın gazetecinin sorduğu özel sorulara bile içtenlikle cevap verdi.

Mahalleye gelen yabancı çocuğun kulağına eğilerek bir şeyler söyledi.